

Svar på skriftligt spørsmål SSS 925/2020 rd

Svar på skriftligt spørsmål om att öka antalet nybörjarplatser vid högskolor i Nyland

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørsmål SS 925/2020 rd undertecknat av riksdagsledamot Riikka Purra /saf:

Hurdana åtgärder ämnar regeringen vidta för att öka antalet högskoleutbildade i Nyland,

och ämnar regeringen främja en ökning av högskoleplatserna särskilt i Nyland?

Som svar på detta spørsmål anför jag följande:

En viktig del av styrningsprocessen mellan Utbildnings- och kulturministeriet och högskolorna är förberedelserna inför och själva förhandlingarna som sker med fyra års mellanrum för att komma överens om högskolans uppdrag, profil och prioriterade ämnesområden, liksom kvantitativa och kvalitativa mål när det gäller högskolans utbildnings- och forskningspolitik samt uppföljning och utvärdering av implementeringen. Att komma överens om examensmål är en viktig del av det hela.

Förutom beslut om högskolornas utbildningsansvar hör en överenskommelse om examensmål till ministeriets sätt att styra systemet som helhet och säkerställa att utbildningen riktas till branscher som är viktiga med tanke på arbetskraftsbehov och även tar hänsyn till regionala behov.

Enligt universitets- och yrkeshögskolelagen beslutar högskolorna om att anta studerande, liksom om grunderna för antagningen av studerande. Högskolorna beslutar alltså själva om startplatser. Högskolorna tar beslut om startplatser i enlighet med den egna strategin och de riktlinjer som förhandlats fram med Undervisnings- och kulturministeriet. I samband med att antalet startplatser fastställs tar högskolorna hänsyn till regionala och nationella utbildnings- och kompetensbehov samt de egna möjligheterna att genomföra utbildningen så att den håller hög kvalitet.

För högskolornas avtalsperiod 2021–2024 har man kommit överens om målen enligt olika utbildningsområden när det gäller universitetens högre högskoleexamen och yrkeshögskolornas yrkeshögskoleexamen. På högskolenivå kommer man överens om lägre högskoleexamen, doktorexamen, högre yrkeshögskoleexamen och de som har avlagt en yrkespedagogisk lärarutbildning. När det gäller dimensioneringen av examensmål har hänsyn tagits till målen för regeringsprogrammet och visionen om att öka antalet högskoleutbildade, likväl den information om utbildningsbehov som tagits fram av Prognostiseringsforum för kompetens samt examensutfall 2016–2018. Dessutom har högskolorna i allmänhet tagit hänsyn till att examensmålen enligt högskolan även är realistiska att uppnå inom den angivna budgetramen.

Jämfört med Nylands examensutfall 2018 torde examensmålen höjas med cirka 1 400 för universiteten och med knappt 1 000 för yrkeshögskolorna. Resultatavtalen mellan högskolorna och Undervisnings- och kulturministeriet undertecknas inte innan budgeten för 2021 har godkänts av riksdagen.

I den strategibaserade finansieringen, som ingår i högskolornas statsfinansiering, kommer man under perioden 2021–2024 att till den programbaserade delen, som handlar om att höja utbildnings- och kompetensnivån, årligen att fördela cirka 40 miljoner euro till universiteten och cirka 6 miljoner euro till yrkeshögskolorna.

Den strategibaserade finansiering som ingår i yrkeshögskolornas statsfinansiering kommer att fördelas på totalt drygt 1 700 extra startplatser. Cirka 30 procent av dessa är avsedda för yrkeshögskolor i Nyland. Universiteten kommer att tilldelas finansiering för drygt 4 000 startplatser. Cirka 23 procent av dessa är avsedda för universitet i Nyland. Högskolorna har i sina förslag till extra startplatser tagit hänsyn till nationella och regionala arbetskraftsbehov, liksom anställningsmöjligheter inom branschen, vidare till kopplingarna mellan högskolans strategi och förutsättningar att öka antalet utbildningsplatser, utbildningens attraktivitet, samverkansarrangemang mellan högskolorna, den regionala placeringen för utexaminerade inom högskolans utbildning i fråga, likväl utbildningsbehovet när det gäller kunskaper i svenska och samiska.

Förutom högskolornas strategibaserade finansiering utökades antalet extra startplatser på engångsbasis med ett anslag på 124 miljoner euro som ingår i regeringens fjärde förslag till tilläggsbudget 2020. Utöver att stöda regeringsprogrammet var avsikten med tilläggsanslaget att kompensera de ekonomiska effekterna av undantagsförhållanden med anledning av coronapandemin genom att investera i kompetens och tillgång till utbildning för unga personer.

I tilläggsbudgeten tilldelades yrkeshögskolorna finansiering för 2 200 startplatser. Cirka 24 procent av dessa fördelades till yrkeshögskolor i Nyland. I tilläggsbudgeten tilldelades universiteten finansiering för totalt drygt 2 000 extra startplatser. Cirka 24 procent av dessa fördelades till universitet i Nyland.

Finansieringen till alla ovan nämnda extra startplatser fördelades utgående från högskolornas förslag och inom budgetramen. När det gäller universitet var det möjligt att genomföra tilläggen i enlighet med förslagen. Utbildnings- och kompetensbehov övervägdes både med tanke på branscher och regioner när det gäller yrkeshögskolor. Antalet extra startplatser blev totalt drygt 10 200.

Högskolorna har ökat antalet startplatser även med egen basfinansiering. De extra startplatserna är dock bara en liten del av högskolornas insatser som svar på efterfrågan när det gäller tillgång till kompetent arbetskraft. Ett viktigt verktyg är att fastställa examensmål. Det säkerställer att högskolorna i Nyland har tillväxtpotentialer. På nationell nivå är det viktigt att man använder sig av hela högskolesystemet. Kapaciteten i hela landet bör beaktas i samband med en kontrollerad volymökning när det gäller högskoleutbildning.

Studierande från både gymnasier och grundläggande yrkesutbildningar går vidare till högskoleutbildning. Nyland står för 26 procent av alla under 20 år som utexaminerats från andra stadiet. Nylands andel av dem som har tagit emot en studieplats vid en högskola är något högre, det vill

säga 27 procent. De extra startplatserna 2020 förändrade inte markant dessa andelar eftersom deras fördelning till stor del var i linje med rådande förhållanden. Landskapens andelar varierar mellan universitets- och yrkeshögskoleutbildning. När det gäller universitetsutbildning stod Nyland för 31 procent av dem som tog emot en plats. Den andelen har hållits på samma nivå de senaste åren. När det gäller yrkeshögskoleutbildning var Nylands andel 25,4 procent 2020. Andelen minskade något från 2019 (0,8 %-enheter), men i absoluta tal ökade även antalet som tog emot en plats i Nyland med 900 studerande.

Med tanke på arbetsmarknaden i Nyland bör noteras att den regionala förflyttningen när det gäller dem som avlagt högskoleexamen är stor i synnerhet om de har avlagt universitetsexamen. Mer än 50 procent av alla anställda med magisterexamen bosätter sig i Nyland ett år efter examen. När det gäller yrkeshögskolor är de geografiska förflyttningarna till utbildning inte lika stora som för universitetsstuderande, men suget från arbetsmarknaden i Nyland märks även bland dem som avlagt en yrkeshögskoleexamen.

Helsingfors 18.12.2020

Forsknings- och kulturminister Annika Saarikko